

Szerkesztőség
Via S. Andrea Troyer ház.
Amministrazione
Tipografia P. BATTARA

FIUME

Kereskedelmi-, tengerészeti- és társadalmi lap.

Giornale commerciale, marittimo e sociale.

Hirdetési és nyiltterek:
Fölvételnek árszabály szerint a kiadó
hivatalban, Battara P. könyvnyomdája

Továbbá és kizárólag:
Goldberger A. V. hirdetési irodá-
jában Budapest, Váci-utca, Oppeli-
k B-nél, Bécs, Stubenbastei N. 2.

Inserzioni ed articoli comunicati si as-
sumono nell'ufficio di spedizione in
Fiume Tipografia Battara.

1891 július 5

Megjelenik minden vasárnap

5 Luglio 1891

Az o. m. Lloyd s az Adria magyar tengeri gőzhajózási társulatok. *)

I. közlemény

Az o. m. Lloyd-társulat és a magyar kormány között fönnállott szerződés a f. évi június hó 25-ken megtartott parlamenti ülésen szűnt meg. — Csaknem egy negyed századon át tartott a meddőnek mondható viszony, melynek előnyeit csak nagy ritkán, de hátrányait annál többször érezhette Magyarország. — Azért a 408.200 forintnyi magyar állami szubvenzióért, melyet évenként az o. m. Lloyd-nak fizettünk, akár anyagi akár erkölcsi eredményt csak oly csekély mértékben láthattunk, mely az ország által adott szubvenziókkal elenyésző csekély mértékben állott arányban. — És ha ily körülmények között a szerződés fölbontása bekövetkezett, annak aligha Magyarország volt az oka.

Az o. m. Lloyd igazgatósága úgy látszik sehogy sem akarta figyelmeztetni Magyarországot közgazdasági viszonyainak növekedő erejét, s annak méltányos követeléseit. Az o. m. Lloyd-társulat Magyarországot csak mindig olyan

*) Tér hiányában lapunk megelőző számából kimaradt.

Egy év története.

A „Fiume“ eredeti tárczája.

Ne mondja senki hogy néma a világ. Az egek lsten dicsőségét beszélék el, a szélvészek harezában a mennydörgés szónokol, a földön milliók és milliók éltetja zsilong, a tengernek megmozdul hullámkebele és a habok morajában feltör hozzánk az alvilág sohaja; — ne mondja senki hogy néma a világ. A hang a természet gyermeke. Csak képzet a halotti csend, egy abstract forgalom, mit az igazság jogarával messze száműzött lét és valóság. Valamint nincs föltétlen nyugalom, — úgy nincs absolut csend. Viszonylagos a csend, mit hús erdő mélyében feltalálni vél a búsongó szive és mit a vándor maga körülséjt, ha kopár sziklákon útja élvezet. A physica tanítása szerint a hang a rugalmas testek hosszrezgése, mely légtüres térben nem terjed; szilárd és folyékony testekben jobban terjed mint a légnyeműekben. Sebessége másod percerként 333 méter vízben 14 méter. Az érzékelt hangmagasság 14 és 40.000 között ingadozik, — ami ez alatt vagy e fölött van — hallási szervünk nem hat, — de nem hallható A hanghullámvonal hossza és rezgési tartamának arányából a physica kiszámította a zöngeléptéket, a „dur“ és a „moll“ vil-

provincziának tekintette, melyet Ausztria politikai és hadászati szempontból, a saját kénye kedve szerint bármikor és bárméddig is, a Lloyd-dal való szerződéses viszony föntartására kényszeríteni képes.

Ez az elbizakodottság, s a viszonyok fölületes ismeretéből származó fűnhéjazás, a magyarság kicsinyisése, végre annyira megérlelte Magyarországon a Lloyd-társulattal kötött szerződés fölbontásának szükségességét, hogy Baross Gábor kereskedelmi miniszter bebizonyíthatta, hogy a Lloyd-társulat elvégre is csak egy hajózási vállalat, melynek egy országgal szemben nem szabad, nem lehet önkényes magatartást követni.

A Magyarország és a volt osztrák-magyar Lloyd-társulat között csaknem egy negyed évszázadon fönnállott viszonyból alig huztunk előnyöket. Nemesak üzleti szempontból fizettünk, a semmit vagy keveset érő szolgáltatásokért nagy ös-szegeket, de konkrét esetekkel tudjuk bebizonyítani, hogy a társulat, melyel a politikai célok fontossága miatt voltunk kénytelenek szerződéses viszonyba lépni, lépten nyomon, hogy úgy mondjuk személyes ellenségének mutatta magát a speczialis magyar érdekekkel szemben.

Az o. m. Lloyd-társulat azt sem akarta észrevenni, hogy az Adriatársulat megerősödése napról napra lazábbá teszi a közte s az állam közt fönnálló szerződéses viszonyt. Nem bizott az Adria fönnállásában, s ezért hitte fölöslegesnek a multnál előnyösebb föltételek mellett szerződni, s Magyarország részére a méltányos konzessziókat megadni.

Baross Gábor kereskedelmi miniszternek az a kinyilatkoztatása, hogy az o. m. Lloyd-társulattal szemben az állapotok elvégre odifejlődtek, hogy a kormánynak kötelessége volt az ország érdekei szempontjából intézkedni, eléggé jellemzi a viszonyt, mely Magyarország és a Lloyd-társulat között fönnállott.

A kereskedelmi miniszter még minisztersége előtt foglalkozott e fontos ügygyel, s míg oda át Ausztriában közönyösen, sőt kicsinylőleg tekintettek a magyar tengeri kereskedelem érdekében, (kezdetben kis mértékben) létesített institucziókra, az alatt a kereskedelmi kormány élén Baross Gábor nemes-csak alaposan ismerte meg a Lloyd viszonyait, de tisztába jött azok-kata fontos tényezőikkel is, melyekkel a magyar tengeri kereskedelem érdekeit, az o. m. Lloyd-tár-

sulat nélkül is, kellő megvédelmezni képes lesz.

A multat azonban fölöslegesnek hisszük fészegetni. — A mi megtörtént, azt többé megmásítani nem lehet. — A régi szerződés megszűnt, közgazdaságunk vitális tengerészeti érdekei biztosítva vannak, a magyar közvélemény pedig megnyugodott.

Az a viszony, mely közöttünk és a Lloyd között a jövőben fönn fog állami, azt hisszük mind a két félre nézve egészségesebb lesz. A régi helyzetből mely abnormis volt, keletkeztek a surlódások. — Az új viszony természete egészen más; a kereskedelmi miniszter ugyanis a mellett, hogy gondoskodott egy káros verseny lehetetlenségéről, olyképen rendezte el a dolgokat, melyek következményeikben csak áldások lehetnek. A szerződés szerzői viszonylatokban az osztrák Lloyd ezentul mindig Trieszt után Fiumét tartozik érinteni és köteles lesz térfogatának egyharmadát Fiume számára fentartani. Megállapítva a személy és áruszállítás tekintetében a teljes paritás Fiume és Trieszt közt; meg lettek állapítva továbbá bizonyos juttatások, melyek a brazíliaiak, melyeket a társaságok egymást felváltva, elje itni tartoznak, míg egy felette fontos terület, a Fekete-tenger,

az érzékek adatai által, mint a mindennapi élet rendszere, mint millió tapasztalat testamentuma. A szellem azonban, lényünknek jobb fele a szükségből is, tudott hasznót huzni, a kényszerben is gyönyört talált; — illetsége az anyagrezgésekből hangot kovácsolt és akkor izelék először ember a lelkesültség peharát, mikor dalra nyitlak meg ajkai. Ha a szerenese napja nyugovóra szállt és hosszú lett a keserv, mint az emberélet árnya, bús dalban olvaft fel a szív és eryhült az énekekben megosztott szenvedés. Az első bánat elhomályosita az éden dertjét, könyvekbe lábadtak legtisztább szemek, — a bánat úzte mesze el Káint, hogy feledje az összüők lakát. A dal megtörte hatalmatát bá nat, a léleksorvadás, és a fájdalomnezdedke visszatért reményekkel új huzát keres, hol isteni magasban lakik béke és örökkévalóság.

Az ének az indulatok beszéde, a kedély lélekzete. A 17-dik századig természetadta dalok uralkodtak, parlagon hevert a világi dalok, most már művészi-leg kultivált mezeje. Nem volt általános az ének művelése, — egyesek jártak be az emberek lakhelyeit vagy a fejedelmek udvarait.

Ellenben az egyház, e hatalmas, mester az igaz jó szépnek — már jóval azelőtt fölkarolta és szent eszméinek szolgálatába fogadta az éneket. A catacom-

báknak felhangzott Mária dicsőítése — Jézus szeretete; a sírok fölött elénekelték a föltámadás reményét. Az éneket később még határozottabban kezébe vette az egyházi fegyelem. Hilarius Pál az V. században az ének rendszerezéséről gondoskodik. Nagy Károly az ének tanulásá végett embereket küld Rómába; így keletkeztek az első ének iskolák St. Gallen és Metzben. Nagy Gergely pápa 540 körül megalapítja a róla elnevezett egynézi éneket. A 11. századba teszik Arezzo Guidot mint a kotarendszer föltalálóját 1584 emlti Palestrinát és Orlando de Lassot. Róma, Bécs, Páris, London föbb énekesei koruknak egyszersmind legkitűnőbb Compositorai is voltak. Az éneket komoly tanulmány tárgyává tették; a természet anyagát a művészet idomító keze kezdte feldolgozni. A 17. században nagyobb lendületet nyert a világi dal is a legkitűnőbb hangszer, — értem az emberi hang fejlesztésével lépést tartott a zene. Ekkor követték egymást a németeknél: Mozart, Bethoven, Meyerbeer Wagner; a francziák jelesbjei: Auber, Cound; az olaszok között: Rossini, Bellini, Verdi; a magyaroknál: Liszt, Erkel stb.

Mennyivel szebb volna a világtörténelem, ha elleshetne volna az első dalokat. Komolyan hallgatnak a doriai, jóniai oszlopok és a hellén szobrászat alakjai; márványarcukon nem hagyott

semlegesnek nyilvánított, oly értelemben, hogy ott az osztrák és a magyar hajók egyaránt megjelenhetnek. Ezenkívül megállapított, hogy a Lloydal eddig érvényben levő postaszállítási szerződés mindkét társaságra kiterjesztetik. Mindkét társaság egyenlően tartozik a hadigazgatás által megkivántatott szolgáltatásokat teljesíteni, valamint hogy egyformán fognak részeseülni a katonai szállítmányokban is. Hasonlóképpen rendezték a viszony a külügyminiszteriummal szemben is, abban az irányban, hogy a két társaság terhekben és kedvezményekben egyaránt osztozik.

Az egyezmény pénzügyilag előnyös politikailag helyes, a fiumei kereskedelem szempontjából pedig láthatólag megfelelő.

Ezen az új alapon bizonyára egy oly barátságos viszony fog létrejönni köztünk és a Lloydársulat között, melynek tapintatos fönntartása, úgy Ausztriának, mind Magyarországnak speczialis kereskedelmi érdekeire a legkedvezőbb befolyással leend.

Fölösleges okoskodások.

A cirquenizezi ünnepek alkalmából nem hallgathatunk el azonban egyet mást. — A magyar kormány előtt a magyar-horvát tengerpart szegénysége és elhagyatottsága nem volt titok. — Küldöttségek és egyesek kérték a hajók orvoslására a kormányt, s lapunk is nem egy ízben már a legmelegebben szólalt föl a magyar horvát tengerparti városok és községek érdekében. — Gróf Zichy Ágost kormányzó, már működésének kezdetén meglátogatta a főhatósága alá eső tengerpartot s miután meggyőződött az ott uralkodó szegénységről, kétszeres ügybuzgalommal sietette a parti gőzhajózás megvalósítását, melynek áldásos következményeit nem egy tekintetben már is érzi a tengerpart lakossága. — E mellett Portoré és Buccari érdekében is meg voltak és vannak téve a maguk üdvös tervei. — Cirquenizezi József főherczeg vetette meg alapját a szebb jövőhöz. — És mégis mi történik.

nyomot a régiek dala. Csendesen állott Athenben Theseus temploma.

Mennyivel szebb lenne a világtörténelem, ha visszaadhatná az első dalokat, mikor remegve szorítá kebléhez gyermekeket az anya, mikor szent félelemmel füstölgött az első oltár áldozata, mikor először riadtak fel a csata dalai.

Az éneket kedves vendég-gyanánt fogadta a világ — meghalt előtte a nemesirók hódolata Schiller: Wohl perlet im glase der purpurne Wein, wohl glänzen die Augen der Gäste; es zeigt sich der Sängner, er tritt herein, zu dem guten bringt er das beste; denn ohne die Leier im himmlischen Saal, ist die Freude gemein auch beim Nektarmahl.

Prutz: „Der Erde bunten Herrlichkeiten wend'ich den Rücken stolzen Gangs, bleibt mir allein das Gold der Saiten, bleibt mir die Perle des Gesangs.“

Schiller (Jungfrau v. Orleans) „Es soll der Sängner mit dem König gehen, Sie beide wohnen auf der Menschheit Höhen“.

Csendes őszi nap hanyatlott alkonyatra; Finme utcáin üde tengeri levegő fogadta a sétálókat. Este lett. A Quarnero mint bájmedence terült el, hová fürödni járnak a csillagok. Néhány bajtárs a „Deák“ szálló felé tartott kedélyes poharozás közben megindult az eszmecsere. (Folyt. köv.)

— Mialatt a sok panaszra tényleg történnek, és tervben vannak egyes intézkedések, nem hiányoznak a tulzók között egyesek, a kik a kormánynak a közjónak emelésére irányuló törekvései elé gátot vetni igyekeznek. — Vagy is — ha nem teszi a kormány, akkor megvan a nagy panasz az „elhanyagolás“ miatt, ha pedig tenni akar, olyan momentumok merülnek föl, melyek méltán bánthatnak a kormányt, ha a közjónak nagy érdekeit, nem tudná nagyon is magasan az egyesek hőbortjai fölé helyezni. — A cirquenizezi alapkö — letételének ünnepei alatt szintén merültek föl kellemetlen incidensek, melyek ezúttal bátran elmaradhatnak volna. Az okot, mint azt mindenki tudja, sem a magyar kormány, vagy bárki a magyarok közül a kellemetlen incidenshez nem szolgáltatja. — Az ő fensége és főúri kisérte részérs föllállított diadalkapura a horvát zászlók közé az *egyetlen magyar zászlót*; bizonyára nem felsőbb parancsra, de önként, és a saját lelkesedésének engallatából tűzte ki a nép. — És mégis mi történt? Dr. Marković cirquenizezi, és Dr. Oresković portoréi orvosok erőnek erejével, s a nép tiltakozásra ellenére, minden áron leaktartak szobni a magyar zászlót; miután *Potocnjak*, Cirquenize polgármestere látta, hogy nem hallgatnak a szép szóra, s hogy végül minden kellemelenségnek elejét vegye, a két doktor urat egyszerűen bezáratta. — Tehát sehogy se hiszik a tulzó urak, hogy békés egyetértéssel és egyesült erővel vélünk együtt ők is jobban boldogulnak?

A fiumei szabad kikötő megszüntetéséhez

Szabályrendelet a hajónyilatkozatokról.

Kötelezettség a hajónyilatkozat vezetésére.

1. §.

Minden nemzeti vagy idegen tengeri kereskedelmi hajó, osztrákykülömbőség nélkül, mely valamely belföldi kikötőből más belföldi kikötő felé vagy külföldre utra kel, a barakott árukról, a mennyiben e kötelezettség alól a 10. és 11. §§-ok értelmében felmentve nincs, a hajó parancsnoka által sajátkezűleg aláírt nyilatkozatot tartozik magával vinni.

Ha a hajó parancsnoka nem tud írni, akkor a nyilatkozatot két tanu jelenlétében kézjeggyével kell ellátnia. E két tanu hasonlóképpen aláírja a nyilatkozatot az egyik tanu pedig a hajó parancsnokának nevével is.

2. §.

Azon nemzeti vagy idegen tengeri kereskedelmi hajók, melyek külföldről jönnek s valamely belföldi kikötő felé tartanak, valamint általában mindazon járművek, melyek — a nélkül, hogy erre valamely elháríthatlan véletlen esemény hatalma által kényszerítettnek — a vámvonalat négy tengeri mértföldnyire megközelítik, hasonlóképpen hajónyilatkozattal tartoznak ellátva lenni. Hajók, a melyek oly államokból jönnek, melyeknek rendelkezései indulási hajónyilatkozatokat a fennebb megjelölt távolságon belől felszólításra előmutatni.

A hajónyilatkozat tartalma.

3. §.

A hajónyilatkozatban elkülönítve ki kell tüntetni a járművön találtató csomagok, ládák, bálók vagy egyéb tárgyak számaikat és jegyeit valamint a barakott áruk mennyiségét és nemét, a szerint, a mint ez a szállítólevélben vagy szállítási szerződésben fel van sorolva, nemkülönben az ugynevezett pacotigiát, vagyis azon árukat melyeket a hajó parancsnoka vagy legénysége kereskedelmi célokból saját számlájára hoz magával, végre a hajó élmi készletét és a hajón levő utazók podgyászait.

A vámszabályok értelmében vett uti podgyász a hajónyilatkozatban nem veendő fel.

Az áruk mennyiségét és nemét nem szükséges tarifaszereü elnevezések és mértékek szerint megjelölni, hanem azon mértékekkel vagy elnevezésekkel szabad beírni, melyek mellett az illető tárgy a kereskedelmi forgalomban rendszeren eladatni szokott. Azon áruknál a melyek kifolyhatnak, még pedig:

a) folyadékoknál e minők a bor, olaj, méz, pálinka, szörp, növényi nedvek stb.;

b) osztrigáknál és tengeri kagylós állatoknál;

c) folyadékokba becsinált tárgyaknál a minők az olajba vagy sós vízbe becsinált hús, gomba, hal, stb., nem kell az edényekben és tartályokban tényleg foglalt mennyiséget pontosan kitüntetni, hanem elegendő ez edények és tartályok számaikat és jegyeit, valamint minden egyes áruénum egész mennyiségét a rakjegyekkel vagy hajófuvarlevelekkel egyezően, a beszáradás vagy kilyás által okozott apadás levonása nélkül, kitüntetni.

Ha valamely hajó behozatalra vagy kivitelre szánt egyéb áruk mellett oly belföldi árukat is szállít, melyek a belföldi forgalomban tengeren át valamely más vámhivatalhoz vannak utalva, ezen árukat a hajónyilatkozatban hasonlóképpen kimutatandók.

A hajóparancsnok felelősége s a hajó és az áruk szavatossága.

4. §.

A hajóparancsnok a hajónyilatkozat helyességeért felelős és valótlansága esetére a 13-ik §-ban megállapított büntetéseknek van alávetve.

A bírságról ez esetben maga a hajó és a hajón levő áruk szolgálnak fedezetül ez utóbbiak azonban csak akkor, ha a parancsnok tulajdonát képezik vagy ha tulajdonosukat a kihágás vagy a hajónyilatkozat valótlansága tekintetben részesség terheli.

Ha valamely áruból, a mely a nyilatkozatba nics felvéve, oly csekély mennyiség találtatnék a hajón, melynek hajóravitele a hajóparancsnok vagy helyettesének kötelezészerű felügyeletét könnyen kikerülhetne, akkor a hajó parancsnoka ellen — feltéve hogy az áru nem a kizárólagosan általa használt helyiségekben találtatott meg — a jelen szabályrendelet ellen elkövetett kihágás címén az eljárás nem indítandó meg.

Az előző rendelkezések azonban a jövedéki büntető szabályoknak a csempészetre, valamint a hajóparancsnokot alárendeltjei tekintetében terhelő felelőségre vonatkozó határozományait nem érintik.

Hány példányban és hol nyújtandó be a hajónyilatkozat?

5. §.

A hajónyilatkozat úgy az érkezéskor mint az induláskor a vámhivatalnál egy példányban nyújtandó be, csak a fiumei kikötőben kell úgy az érkezéskor, mint az induláskor egy második példányát a kikötő- és tengerészeti egészségügyi hatóságnak is átadni.

A hajónyilatkozat láttamozása.

6. §.

Az indulási hajónyilatkozatot a rakjegyekkel együtt kell benyújtani. Az 5-ik § értelmében erre illetékes hatóság a hajónyilatkozatot összehasonlítja a sakjegyekkel, ellátja a láttamozási záradékkal valamint a hivatalos pecséttel, hivatalosan lepecsételi és a hajóvezetőnek visszáadja.

A rakjegyeket nyitva kell a hajó parancsnokának átadni.

Pótnyilatkozat.

7. §.

Oly árukat, melyek a nyilatkozatba fölyve nincsenek, a hajóba rakni tilva van.

Ha az indulási okmányok átvétele u-

tán még egyéb árukat is kellene a hajóba rakni, a hajó parancsnok — mikelyt ezen árukat hajójára szállította — azokról az új rakomány fuvarlevelein kívül még pótnyilatkozatot is köteles a hivatalnak benyújtani s egyidejűleg a hivatalosan lepecsételt nyilatkozatból bmmutatja.

A hivatal felbontja a nyilatkozatot, hozzá csatolja a pótnyilatkozatot s a 6. §-ban előirt módon jár el.

A fiumei kikötőben a pótnyilatkozat második példányát a kikötő- és tengerészeti egészségügyi hatósághoz is be kell nyújtani.

Hajónyilatkozat különböző kikötők érintésénél.

8. §.

Ha valamely nemzeti vagy idegen hajóra rakott áruk különböző belföldi kikötőkbe vannak szánya, akkor ezen kikötőket a hajónyilatkozatban meg kell nevezni, minden egyes kihötőn az ott kirakott árukat ezen hajónyilatkozat hátlapján fel kell sorolni és a nyilatkozatot a benyújtására nézve előirt eljárásnak újból alá kell vetni.

Az utolsó kikötőben, melyet a hajó ily utazás közben érint, a hajónyilatkozatot azon hivatal a melynek az átadandó, visszatartja, s a hajóparancsnok külföldre való esetleges tovább utazásakor új indulási hajónyilatkozatot tartozik benyújtani.

Közbeeső kikötőkben történő berakodások ugyanazon szabályoknak vannak alávetve, a melyek az első indulási kikötőkben való berakodásokra nézve megállapítvák.

Eljárás nem szabályszerű hajónyilatkozatokkal.

9. §.

Azon belföldi kikötő vámhatalosa, melybe valamely más belföldi kikötőből jövő hajó érkezik, az oly nyilatkozatot, melynek hivatalos pecsétje megsérült, vagy mely az elrendekkel ellátva nincs, érvénytelennek nyilvánítja, a hajóparancsnoktól bevonja s a jövedéki vizsgálatot megindítja.

Hivatalos lepecsételések tekintendők azon pénzügyorségi közeg becsetje is, a ki a járművet útközben megvizsgálta, a nyilatkozatot falbontotta, megtekintette és újból lezárta.

Új gyógy és üdülőhely a magyar-horvát tengerpart mentén.

Regényes fekvésű kis hely Cirquenize, melyet József főherczeg s néhány magyar főúr nemsokára ki fog emelni az ismeretlenség homályából. — E község alatt lesz majd a tengeri fürdő, melynek tervei készek, s a melynek, mielőbbi megnyitására a már megkezdett munkálatokból ítélve, bátran következtetünk. Az első épület (szálloda) alapkövének letétele a f. évi július hó 1-én történt meg nagy ünnepekkel mellet. — A cirquenizezi üdülő helyet előbb egy társaság vette keze ügyébe; a terv azonban már-már dugába dőlt, midőn az ügynek maga József főherczeg állott az élére; a magyar főurak közül már eddig többeket nyert meg ő fensége az ügynek, kik hajlandóknak nyilatkoztak Cirquenize fölviragztatása érdekében áldozatot hozni. A sikerben nem lehet kételkednünk, a mennyiben a fővédnök tisztelet maga József főherczeg vállalta el; tiszteletbeli elnöké gróf Khuen Héderváry horvát-bán, tiszteletbeli alelnöké pedig gróf Batthyány Tivadar, és Jossyovch a horvát miniszter fia vannak kijelölve: Elnök Léay Henrik főrendi házi, tag a felügyelő bizottság pedig szintén előkelő férfiakból fog megalakulni. Az alapköv letételével egyidejűleg rendezett ünnepekre nagy számú közönség rándult ki Fiuméből, a szomszédos Susakból, Portoréból, Buccariból, s egyéb tengerparti helyekről. József főherczeg a tengerészeti hatóság Deli

gözösránc...
mal kísé...
derváry...
ter, gróf...
horvát...
főispán...
seljak...
Susakról...
Sablich...
quenizzé...
zését me...
parton fö...
Potošnik...
fogadta...
gármester...
rot nyujt...
fensége...
hol a fűr...
sleges tel...
tött szer...
lenlétében...
dégek a...
az építke...
hol előze...
neplő ké...
Khuen-Hé...
következő...
„Miután...
„hogy itt...
„létesítess...
„József fő...
„hoz a h...
„téhez fo...
„ton mele...
„su'jon“...
„A min...
„radhatlan...
„tán, az e...
„s rövid id...
„villák ép...
„séget biz...
„re, s az...
„tani a ké...
„Ó csás...
„se nemes...
„hizelg...
„megemlé...
„tőkben b...
A bán...
nagy lelke...
főherczeg...
szolt; majd...
történt me...
lökölő kis...
vissza a...
délzetén ú...

Avárosi...
hatóság...
elnökle...
lés megny...
olvasta gr...
ratát, mel...
tartalmaz...
ben a vár...
Ugyancs...
közgyűléss...
tony Lajo...
hatatható...
fogyasztá...
terjeszté...
is csak az...
kérdésben...
gármester...
dott kifeje...
vezmény...
Fiume ama...
hető lesz...
kikötő ker...

Helyi...
Gróf Zic...
családja...
el fehérme...
nan rövid...
nyarat tölt...
József...
népszerűbb...
Fiumében...
nemesak...
épített egy...
tengerpart...
család mag...
geri fürdő...
Fésüs E...
rongált egy...
jából fürd...
egy hónap...

gözösrándult ki a kies helyre, s az alkalommal kíséretében voltak gróf *Khuen-Hedervány* horvát bán, *Josipovich* miniszter, gróf *Zichy* Ágost Fiume s a magyarhorvát tengerpart kormányzója, *Stipetiich* főispán, *Jekelfalussy* ezredes, és Dr. *Kiselják* megyei főorvos. — A szomszédos Susakról *Bacich* Henrik polgármester, *Sablich* M. jegyző stb. jelentek meg Cirquenizzében. A „Deli” gőzös megérkezését mozsárlövésekkel üdvözltek. — A parton fölállított csinos diadalkapu alatt *Potošniak* cirquenizei pap szép beszéddel fogadta a magas vendégeket, *Katnić* polgármester leánya pedig díszes virágcsokrot nyújtott át ő fenségének; ezután ő fensége és kísérete a paplakba vonultak, hol a fürdőtelep létesítése czéljából szükséges telkekre nézve a községgel kötött szerződések József főherczeg jelenlétében aláíraták. A magas vendégek a szerződések aláírása után az építkezések színhelyére vonultak, hol előzetesen már is nagyszámú ünneplő közönség gyűlt össze; itt gróf *Khuen-Hedervány* bán, horvát nyelven a következő szép beszédet mondotta:

„Miatlan nehány részvényesnek az a terve, hogy itt Cirquenizzében egy fürdőhely létesítsék, elfogadtatott, ő fensége József főherczeg több magyar barátjához a horvát népnek e testvér nemzetéhez fordult — hogy az általa folyton melegen támogatott terv megvalósuljon.”

„A mint láthatjátok; ő fenségének fáradhatlan és nemes gondoskodása folytán, az eszme alapja meg van vetve, s rövid idő múlva megláthatjátok, a szép villák épülését, melyek állandó nyereséget biztosítanak a vidék népe részére, s az anyagi jólét elő fogja mozdítani a közműveltséget.”

„Ő csász. és kir. fenségének törekvése nemes, és legmagasabb mértékben hízogató reátok nézve; ő irányában a megemlékezés, és ez elismerés körökben bizonyára örökké fog élni.”

A bán beszédét az ünneplő közönség nagy lelkesedéssel fogadta, mire József főherczeg szintén horvát nyelven válaszolt; majd az alapkövünnepeles letétele történt meg. — József főherczeg, és előkelő kísérete a délutáni órákban tért vissza a „Deli” gőzhajóra, melynek földelzén útközben diszbed volt.

Avárosi közgyűlésből. (Jul. 3.) A városi hatóság tegnap *Giotta* János polgármester elnöksége alatt közgyűlést tartott. Az ülés megnyitása után *Giotta* János felolvasta gróf *Zichy* Ágost kormányzó leiratát, mely ő felségének köszönetét tartalmazza a fényes fogadtatásért, melyben a város lakossága részesítette.

Ugyancsak ez alkalommal közölte a közgyűléssel, hogy a kormány *Csernatony* Lajos országgyűlési képviselőnk hathatós közbenjárása folytán a cukor-fogyasztási adót Fiuméra öt évig nem terjeszti ki, sőt e határidő letelése után is csak az esetben, ha a parlament e kérdésben másképp határoz. — A polgármester egyúttal ama reményének adott kifejezést, a fogyasztási adó kedvezmény bizonyos föltételek mellett Fiume ama külterületeire is kiterjeszhető lesz, melyek a multban a szabad kikötő keretén kívül estek.

Helyi és különféle hírek.

Gróf Zichy Ágost kormányzó és családja a tegnapi gyorsvonattal utazott el fehérmegyei birtokára Kálózra, honnan rövid mulva furdöbe mennek, hol a nyarat tölteni fogják.

József főherczeg új villája. A legnépszerűbb főherczeg a mellett, hogy Fiumében egy gyönyörű villával bir, nemcsak az új cirquenizei üdülő helyen épített egy csinos villát, de a canridai tengerparton is. E villához a főherczegi család magán használatára egy kis tengeri furdöt is létesítenek.

Fésüs Béla miniszteri tanácsos megromált egészségének helyreállítása czéljából furdöbe Bajorországba utazott, hol egy hónapig fog idözni.

A király elismerése Fiumének. Ő felsége olyanira meg volt elégedve a fumei fogadtatással, hogy akkor, mikor hajóra szállt, *Giotta* polgármestertől a következő szavakkal bucsuzott:

„Nagyon köszönöm Fiume lakosságának a szivélyes fogadtatás és alattvalót ragaszkodásának nyilvánulását, melyeket két napi itt tartózkodásom ideje alatt tanúsított irántam. Kivánom, hogy Fiume továbbra is fejlődjék, mint az utóbbi idöben s legyenek meggyözöde fejedelmi kegyemről.”

A mint *Szapary* Gyula gróf minisztere-nöktől a kormányzóhoz leérkezett külön leiratban ki van emelve, ő felsége az alattvalói hü ragaszkodás és igazi lojalitás nyilvánulását, valamint azon lelkes és meleg fogadtatásért, melyet Fiume városának legközelebb történet meglátogatása és ottani idözése alkalmával újban is örvendtesen tapasztalt, Fiume város közönségének és özszes lakosságának fejedelmi, mélyen érzett köszönetét és elismerését fejezte ki és felhatalmazta a minisztere-nöktöt, hogy erről Fiume lakossága küön is értesíttessék. A kormányzó ő felsége ezen kegyes szavait falragaszok utján közöztette.

Mibe került Fiumében a király látogatása alatt az ünnepélyek? Egyetlen városban sem hiányoznak az ú. u. kiváncsiak, kik egyébiránt különböző vilfajokra oszlanak. Egyiket például folyton az bantja: mennyi hozománya volt a most férjhez ment menyasszonynak, a másinak az furja a derekát, miért visel X. hosszú kabátot, mikor rövidre is alig telik neki, a harmadik plane azon tóri folyton eszét, hogy miért nem kíváncsi más is arra, a mi őt kiválción érdeklí satb. — A sok fajtájú kíváncsiakból kerülhetett a ki azkülönös kíváncsi is, a ki napokig számítgatta, mibe került az ünnepélyek, melyek a király látogatás alatt lefolytak. — Lapokra terjedő számításokkal, melyek természetesen utánjárásit igényeltek, a nagy kíváncsi kiderítette, hogy a király látogatás alkalmából rendezett ünnepélyek díszítések, lakomák stb., a városnak, a kormánynak, az egkeseknek stb. stb. 105.000 forin jába kerültek.

József főherczeg családi arczképei Arbanban. A múlt év márczius hó 29-kén történt, hogy József főherczeg és fensége családja, a m. kir. tengerészeti hatóság „*Bitör*” nevű gőzösén meglátogatta a kies fekvésű dalmít kikötő várost Arbet, hol *Galzigna* Pietro polgármester által rendkívül szivélyesen fogadtattak. A főherczegi család három napot töltött Arbanban, honnét a legnagyobb megelégedéssel távoztak. — A főherczegi családnak valószínűleg a tengerparti remiszenciák följutása közben eszébe jutott az arbei derek polgármester is, miközben csakhamar elhatározták, hogy figyelmük jellül egy családi fényképet küldenek számára. — A mult hó közepén táján *Dominis* József, ki *Galzigna* előtt volt a polgármester Arbanban, levelet kapott a főherczegtől, melyben a családi arczkép mellett egy névjegy is volt a következő irással: „*Clotild főherczegasszony a polgármester urnak, az 1890-ik év márczius hó 29-kén 30-kán és 31-kén Arbanban történt szép fogadtatás elismeréséül.*” *Dominis* József a volt polgármester 1872-től 1876-ig, tehát ő fenségeik arbei látogatása előtt viselt hivatali, s így világos volt hogy az arczkép őt meg nem illette. — *Dominis* révén az így a dalmat lapokba került; de sőt az ex-polgármester *Sztáray* Irma grófnöhöz, *Klotild* főherczegasszony nivarhölgyéhez a kitüntető ajándékért köszönet levelet intézett. — *Galzignának* a tényleges polgármesternek természetesen szegyet ütött fejébe a dalmít lapok híre, — úgy látszik azonban békével tűrte a sorsát A turpisságot végre a Triestben megjelenő „*Mattino*” kisírtotta, s így talán mégis vissza fog kerülni igaz gazdájához a főherczegi családnak nagybecsű ajándéka.

Iskolai értesítök. Még csak 20 évvel ezelött is az iskolai értesítök aig volt egyéb, mint a tanulók névsorát, és előmenetelét kitüntető füzetecské, melynek elejére néha értekezést is írt egy-egy ambíciózusabb tanár, a végére pedig röviden odanyomtaták, hogy a jövő iskolai év x y napokon fog megnyitni a „*Veni Sancte*” elénklésével. — A mai értesítök egészen más valami; sok tudást tapintatot stb igénylök könyve, mely nemcsak a diákok számát és előmenetelét tünteti föl, de fontos adatokkal világítja

a tanügyi általános állapotát, különös tekintettel arra az intézetre, melynek viszonyait az illetök értesítök tárgyalja. — A fumei iskolai értesítök közül eddig ket mat kaptunk meg. Az első:

A fumei m. kir. állami főgimnázium értesítöje, melyet *Berghoffer* József intézeti igazgató közöl, s melynek elején ugyancsak töle *Gyulai* Pál nyomán olasz nyelven egy szép tanulmány jelent meg *Eötvös* Józsefről.

Az értesítök adatai szerint az intézetbe az 1890-91 évi tanév alatt összesen 166 tanuló iratkozott be; ezek között volt 101 olasz anyanyelvű fumei, 24 magyar, 4 horvát, 24 külföldi. — Az egyes tanulók közül *jeles* osztályzatot kapott 14: *jól* 35; *elégségest* 74; egy tantárgyból *elégletlen* 13; két tantárgyból 3; több tantárgyból 6; nem osztályoztatott 8. — Az értesítök kitünösen és jól áttekinthetöen van szerkesztve s annak részletesebb ismertetésére a legközelebbi alkalommal visszatérünk.

Az állami elemi és polgári iskola értesítöjét, mely a hozzá kapcsolt ipartanfolyamok viszonyait is ismertetö, *Domáth* Imre igazgató szerkesztette. Bevezetésül ugyancsak *Domáth* Imre az intézet tizenöt éves történetét írja le röviden és érdekesen. — Az intézetbe összesen 239 tanuló vétetett föl; közülök volt: magyar anyanyelvű 59, olasz 133, német 26, horvát 21; az osztályozás a következőleg oszlik meg: kitünök volt 27; jeles 46; I rendű 105. II rendű 29.

Az zenekedvelök egyesületének rendkívüli közgyűlése. Az ének és zenekedvelök egyesülete, ma vasárnap délután négy órákor rendkívüli közgyűlést tart. — A közgyűlés a többi között az elhunyt elnök helyébe, új elnök választását napirendre tűzte ki.

A magyar leszámító bank közraktáral Fiumében. A magyar leszámító és pénzváltó bank tegnap jul. hó 4-kén fejezte be a magyar kormányval a bérelt közraktárak, valamint az általa épített elevator átvételi munkálatait. Az átvétel *Pekár* Imre a leszámító bank igazgatójának személyes felügyelete alatt történt. — Az újonnan épített elevator költségeit 600.00 forintot a kormányval kötött szerződés értelmében az állam 20 év múlva visszafizetni tartozik, s akkor a hatalmas épület az állam tulajdonába megy át.

A fönjelzett idö alatt a kormány a banknak 5% tiszta hasznót biztosít a közraktárak után, de másfelöl a legmesszebb menök jogokkal bir a tarifák megállapítása tekintetében. A behozatala és kivitelre nézve három heti a három heti raktárszabadság fenntartása mellett, a raktárdíj, a gabonánál hetenként és méterméztánsáknál 1 krt tesz ki, a koocsból való lerakodás díja 3 krajczár, a kiraktározás díja pedig a *rinfusa* fekvök árúknál, szákbán törtenök kirakodásánál 7 kr, a *rinfusa* átadásánál 5 kr. — A közraktárak ügyére s annak a helybeli kereskedökkel szemben keletkezett viszonyaira a legközelebbi alkalommal visszatérünk.

A höség, mely ez évben hirtelen köszöntött be, már-már oly magas fokra emelkedik, hogy szinte elviselhetlenné lesz. — E hó első három napja alatt a meleg a következő volt: jul. 1-én 31 C, jul. 2 kán 32.4, és jul. 3-kán 33; a mult év megfelelő idöszakában 5-6 C. fokkal volt alacsonyabb a hőmérséklet. — A türetetlen höség elől az uri osztály szokatlanul nagy számmal igyekszik hűvösebb vidékekre menekülni.

József főherczeg a Mária árvaházban. József főherczeg a közelmúlt napokban volt fumei tartózkodása alatt meglátogatta a fumei Mária árvaházat, s Teréztestvér fönöknhöktől élenken tudakozódott e közhasznú intézet viszonyairól. — Fölemlítjük egyúttal, hogy e közhasznú intézetben a közelmúlt napokban, a magyar, olasz és német nyelven megtartott vizsgálatok kitünösen sikerültek.

Fiume város jövedelme. A városi

közpénztárba a folyó év II felében, különbözök címek alatt 98,089 frt. 39 kr. folyt be. — A legnagyobb összeg 89,543 frt 82 kr, az indirekt adök címén szerepel a bevételek közt.

Tengeri magánjogunk és a francia reformok. A Dr. Roth Pál által kitünösen szerkesztett *„Kereskedelmi jog- és ismeretek*” tárába, Dr. *Feichtinger* Elek fumei h. pénzügyi igazgató, a tengerészeti jog kitünök művelöje által a tengeri magánjogunkról, és a francia reformokról írt nagybecsű értekezése külön lenyomatban is megjelent. — A becses dolgozatot lapunk is részletes ebben fogja ismertetni.

Hadi tengerészek utazása. A fumei cs. és kir. hadi tengerészeti akadémiára IV. évfolyamát végzett növendékek, e hó 3-kán az „*Erzherzog Friedrich*” hadi korvetten tanulmány utra indultak. A hajök egy hónap múlva tér vissza Fiumébamikor is az intézet a II. és III-ik évfolyamanak növendékeivel ugyancsak egy hónapig tartó tanulmányutra kel.

Kéj utazás Velenczébe. A Schwarz és társa tulajdonát képezök „*Venezia*” nevű gőzös a Velenczében megtartandó különbözök ünnepélyek alkalmából ma vasárnap délután 5 órákor Velenczébe indul. A gőzhajök kedden este tér vissza Fiuméba; a menetjegy ára oda vissza csak hat frt. Jegyek Fischer és Brüll czégnél válhatök.

A városi színházat a tanács legutöbbi elhatározása folytán, a jövő színházi idényre is, az eddigi vállalkozök *Sciutti* D'Arrigo nyerte el.

A kitünök impresario már a legközelebbi napokban Olaszországba utazik, hogy a bekövetkező őszi és tavaszi idényre, minél kitünökbb művészeket szerződtessen.

Földrengés. Fiumében E hó 4-kén, tegnap szombaton a reggel 5 óra 75 perczkor földrengés volt, melyet hallható földalatti moraj előzött meg. A földrengés habár gyöngébb volt is, többeket riasztott föl reggeli álmából.

A szabad kikötök megszüntetéséhez. Nemcsak a közelmúlt napok alatt, de még ma is a vámhivatalnokok a nap hősök. Magyar és Horvátországból gyűltek össze Fiumében, hogy leemléjk a megölyt kikötök városnak, a szabad kikötök megavult köntöset.

Kezletben nagy volt az ijedelem, hogy mily pusztítást fog véghezvinni ez a számrevalök város csapat a publikum portékájában és türelmébe; minden ellenkezőleg történt, népszöfölen munkájuk ellenére, azonban ma már valóságos rokonszenves alakok a kikötök városnak. — Az érdekeltek lépten nyomon csak az előzékenységüket dicsörik, s azt a kíméletes eljárás, melyet az „utóvámozások” neheznek jöszött napjaiban részökröl tapasztaltak. Sminük fölt minden, s hogy ne törtöznök másfént, volt gondja arra *Thuröczy* Alölí országos vámföigazgatónak, *Szobonios* pénzügyi tanácsosnak, s *Rauch* Gíza fővámöntárnoknak kikönek az állami érdekek szemmel tartása mellett gondjuk volt vorra hogy az odiazusnak hitt ügy, oly simán, oly szépen folyt le. Szöföte vigan temették el a vén privilegiumot, s kis híjja volt, hogy a negyszöjtök által kikerülhetlennek jöszött zendülés nem csapott át valamí faklyásmünetes demonstrációba a vámosok javára. Az utóvámozási hivatalok e hó 5 kén fejezték be az árföfövel és az áruosztályozásnak nagy munkáját. Az utóvámozási bizottság a következőleg alakult meg, elnök: *Rauch* Gíza fumei fővámöntárnök, a bizottság tagjai: *Rudolovics* Sándor zágrábi fővámszedök, *Zielinskiy* Ferencz m. kir. vámelölönör, *Fueskies* Miklós m. kir. vámföföztisz, *Balázs* Gyula vámszedök, *Krammer* Nándor vámtisz, *Hall* Jenö vámtisz, *Baka* András, vámgyakornök, kire egy szersmind a bizottság jegyzöi tisztége volt bízva.

E bizottság az utóvámozási hivatalokat a következőkép szervezte:

Az I. kerületben, vezető: Várnay tagok: Gírnth József, Ellenz Pál, Molnár István, Fidler Lajos, Faller János Wagner Jenő vámtisztek.

II-ik kerületben, vezető: Korponay Vincze vámfőtiszt; tagok: Veres Dénes Wassertha József, Ferlan József, Csépay János, Tesselly Frigyes, Schlosser Károly, Sarkady Géza, Phriem Dénes, Tapolovits János, vámtisztek;

a III-ik kerületben vezető: Ivannovic Vazu;

a IV-ik kerületben vezető, Jovannovic Döme vámfőtiszt; tagok: Lincsar Emil, Tapolcsy Ferencz, Brkić Milán, Lenaz Szilveszter, Bonn Károly, Mándi István és Vasváry Árpád.

E bizottságok működése mindaddig tartani fog, míg a szabad kikötő megszüntetésével kapcsolatos vámhivatali munkálatok befejezve lesznek.

M. kir. államvasuti ügyek.

Legolcsóbb és leggyorsabb utazás Budapestről Olaszországba. A Fiume és Ancona közt lép életbe léptetett gőzhajózási összeköttetés folytán a leggyorsabb és legolcsóbb út Budapestről Olaszországba, főleg pedig Rómába Nápolyba stb. a m. kir. államvasutak Budapest-fiumei vonalán ár vezet.

Fiuméből, a minden kényelemmel berendezett gőzhajó, a nyári idény tartama elait, azaz bezárólag október hó 14-ig hetenként kétszer közlekedik a következő menetrend szerint:

Indulás Fiuméből minden vasárnapon és csütörtökön 7 óra 30 perczkor reggel, érkezés Anconába ugyanazon nap este 7 órakor.

Indulás Anconából minden kedden és pénteken 8 óra 30 perczkor este, érkezés Fiuméba másnap 8 órakor reggel.

Ezen utirányon közvetlen menetjegyek adnak ki Budapestről Anconába és visszont a következő áron: gyorsvonatoknál I. oszt. 14 frt. 60 kr., II. oszt. 12 frt. 60 kr. személyvonatnál I. oszt. 13 frt. 60 kr. II. oszt. 10 frt. 80 kr. III. oszt. 7 frt. Az I. és II. oszt. jegyek pedig hajón is a III-ik helyen érvényesek.

A hajón 50 kgr. podgyász szabadsuly engedélyeztetik és azesetleges több súlyért minden megkezdett 10 kr. után 50 kgr. számítottak.

A közvetlen menetjegyek úgy a m. kir. államvasutak budapesti pályaudvarán és nagyobb állomásain, valamint annak Budapesten, Bécsben, Balgrádban és a vidéken létezőmenetjegy irodában, nemkülönben a Cook-féle budapesti utazási irodában válthatók, hol a kivánt egyéb felvilágosítások is készséggel megadatnak.

Az Olaszországba utazó közönség még figyelmeztetik, hogy az említett utirányon át Budapestről Rómába gyorsvonattal:

I. oszt. 29 frt. 60 kr. II. oszt. 22 fr. 50 krért.

Személyvonattal: I. oszt. 29 frt. II. oszt. 21 frt. 30 kr. III. oszt. 13 frt. 80 kr. Nápolyba pedig: gyorsvonattal. I. oszt. 42 frt. 80 krért. II. oszt. 31 frt. 80 krért.

I. osztály 41 frt. 20 kr. II. oszt. 30 frt. 60 kr. III. oszt. 19 frt. 70 kr. lehet utazni

A magyar ált. közszénbánya részvénytársaság, Melezer Géza országgyűlési képviselő enőklete alatt, ma tartotta alakuló közgyűlését. A tervezet és az alapszabályok felolvasása után, melyek a közgyűlés által elfogadtattak, a részvénytőke 400,000 forintban és pedig 4000 darab 100 frtos részvényben állapított meg. Megválasztottak: elnökül gr. Tuteki Géza, alelnökül: dr. Herz Vilmos (Bécs) az igazgatóságba: Neumann Frigyes, Melezer Géza, Latzkó Károly, dr. Mandel Pál, Hirsch József L., Hercz Szigmond és Lazarus József (Bécs). A felügyelő bizottság elnökévé: Melezer Gyula; felügyelő bizottsági tagokká: Gr. Serenyi Béla, Feischl Károly (Debreczen), Szány Béla és Conn A. F. A vállalat igazgatójává Hercz Szigmond, Bányagazgatóvá Hönch Ede neveztetett ki. A társulat körülbelül 10,000 hold gazdag közszén-területtel rendelkezik és egy rendszeres vágányú vasutat épít Királdról Putnokra.

Felelős szerkesztő és tulajdonos Mócz Zsigmond.

Osztrák-magyar bank.

Az Osztrák-magyar bank minden részvénye után az 1891-ki első félévre (24. osztalék-szelvény) az alapszabályok értelmében járó

osztr. értékű Tizenöt forintnyi

osztalék f. é. július 1-étől fogva az Osztrák-magyar bank bécsi és budapesti főintézeténél, valamint minden fiókjánál kifizettetik.

Osztrák-magyar bank.

Bécs 1891 jun. 25

Zimmermann
alkorimányzó.

Miller
főtanácsos.

Mecenseffy
vezértitkár.

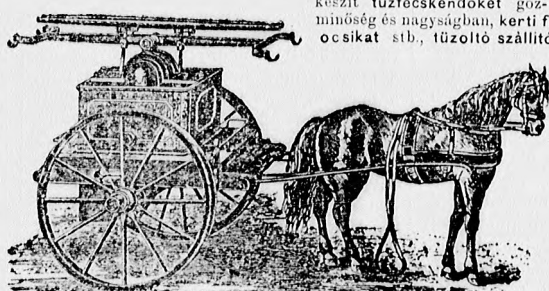
Alapított 1858. Kivitel az összes világrészekbe.

József főherceg ö. cs. és kir. Fensége ndvari szállítója.

Első magyar gép- és tűzoltó-szerek gyára, harang- és ércöntőde.

WALSER FERENCZ

BUDAPEST, VII. kerület, Rottenbiller-utca 66. szám.

készít tűzfecskendőket gőz- és kézerőre minden minőség és nagyságban, kerti fecskendőket, vízfordó ocsikat stb., tűzoltó szállító kocsikat, öntöző ké-

szülékeket magas nyomású vízvezeték-ekhez, légszecs-fecskendőket (Extintoreket), tűzoltó létrákat (a legnagyobb toló létráktól a legkisebb kézi létráig), tűzoltó omnibuszok és tűzoltósági szer-kocsikat, tűzoltó legényeségi felszereléseket, gőszivattyúkat, kútszivattyúkat,

borszivattyúkat, szivattyúkat, bármely célra, Centrifugal-szivattyúkat, légnomású pöcögődtör-tisztító készüléket, érczharangokat minden nagyságban (az eddigi előállított legnagyobb 9700 kgram), érczöntvényeket vasutak, gőzhajók és gyárak számára, elvállal teljes vízművek és magán vízvezetékek építését és felszerelését, nyilvános gőz- és kádfürdők berendezését, closetek és bármilyen közegészségügyi tárgyak szállítását. Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve. Levelezés magyar, német, francia olasz, szerb és román nyelven

A „TIROLESE“

étterem megnyitása.

A „TIROLESE“ érkező termet mely Fiumében régi idóktól fogva jó hírnévnek örvendett, e hó 20-kán megnyitottam. Midőn erről a tisztelt közönséget értesíteném, van szerencsém a főnnevezett helyiség törzsvendégeinek, s egyuttal mindazon t. uraknak támogatását kérni, kiket valaha főpinczérei minőségben szerencsés lehettem kiszolgálni. Hogy a „TIROLESE“ konyhája a jövőben is növekedő jó hírnévnek örvenhessen, gondoskodtam kitünő konyhai személyzetről s úgy a speczialis fiumei ételek izletes elkészítésere is figyelemmel leszek. — A fiume vidéki tiszta kezelésü borokon kívül különböző magyar- és külföldi borokról is nagy választékban van gondoskodva.

Maradtam kiváló tisztelettel

Fiume, 1891 junius 20.

Seidl Frigyes
ve ndéglős.

BATTARA P kő- és kő yvayomdaja Fiumében.